

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvie Šiškeové a soudců Tomáše Kocourka a Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 2. 2024, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2025, č. j. 17 Ad 19/2024-18, o návrhu žalované na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Návrh žalované na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti **s e z a m í t á .**

Odůvodnění:

[1] Žalovaná zamítla žádost žalobce o přiznání starobního důchodu před dosažením důchodového věku a následně zamítla jeho námitky proti tomuto rozhodnutí. Krajský soud v Ostravě rozhodnutí o námitkách zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Proti rozsudku krajského soudu se nyní žalovaná (dále „stěžovatelka“) brání kasační stížností.

[2] Stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud (NSS) přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Uvedla, že jeho účelem je výjimečně docílit „zmrazení“ stavu věcí, jestliže by bylo nemožné nebo neúměrně obtížné vrátit stav věcí do podoby před realizací tvrzeně nezákonného rozhodnutí, a přezkumné řízení by tak ztratilo podstatnou část svého smyslu. Na základě napadeného rozsudku by stěžovatelka měla žalobci od požadovaného data přiznat předčasný starobní důchod podle jiné než platné a účinné právní úpravy k datu přiznání tohoto důchodu. Právní názor krajského soudu považuje stěžovatelka za nedostatečně odůvodněný pro další postup ve věci a za rozporný s příslušným přechodným ustanovením.

[3] Dále stěžovatelka uvedla, že újmu jí hrozící nelze poměřovat s ohledem na celkový objem státního rozpočtu. Takový přístup by vedl k tomu, že by o odkladný účinek nemohla úspěšně žádat nikdy. Zpětné přiznání starobního důchodu by představovalo nezanedbatelnou částku a bylo by nevratné. Jde tedy o výjimečný případ hodný přiznání odkladného účinku. Na podporu svého stanoviska stěžovatelka poukázala na usnesení

rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, a na usnesení NSS ze dne 14. 11. 2018, č. j. 6 Ads 316/2018-28.

[4] Žalobce ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku uvedl, že podle stěžovatelky je hlavním důvodem pro přiznání odkladného účinku zájem na šetrném zacházení s prostředky z veřejných rozpočtů. Žalobce jako bývalý celník pobírá výsluhový příspěvek. Není možné pobírat výsluhu a starobní důchod. V případě přiznání důchodu se důchod vyplácí v plné výši a výsluha se krátí o výši důchodu. Jelikož je výsluha vyplácena z veřejných rozpočtů, jde tedy jen o technickou záležitost, jak bude s veřejnými prostředky v jeho případě nakládáno. Stěžovatelce nevznikne žádná újma ani finanční ztráta. Žalobce k vyjádření přiložil rozhodnutí služebního funkcionáře o přiznání výsluhového příspěvku ze dne 9. 12. 2021.

[5] Podle § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), nemá kasační stížnost odkladný účinek. NSS jej však může na návrh stěžovatele přiznat; § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užívají přiměřeně. Možnost přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. podmíněna tím, že by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro navrhovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[6] NSS dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejsou splněny.

[7] Jak konstatoval rozšířený senát v usnesení č. j. 10 Ads 99/2014-58 citovaném stěžovatelkou, zatímco žalobce bude zpravidla spojovat újmu se svými subjektivními právy, která může okamžitý výkon rozhodnutí krajského soudu skutečně závažně ohrozit, žalovaný žádná subjektivní práva nemá. Tím spíše nemůže mít práva, jež by mohla být výkonem napadeného rozsudku či jeho jinými následky ohrožena. Jeho úkolem je v soudním řízení hájit zákonnost jím vydaného rozhodnutí. Otázka zákonnosti rozhodnutí není důvodem pro přiznání odkladného účinku. Při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku soud nepředjímá, jaké bude meritorní rozhodnutí ve věci samé. Výše uvedené neznamená, že odkladný účinek kasační stížnosti nemůže být žalovanému přiznán za žádných okolností. Půjde však o případy výjimečné, kdy odložení účinků rozhodnutí krajského soudu bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat právě onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinků vznikne jiným osobám, a jež nebude v rozporu s jiným veřejným zájmem. Žalovaný musí stejně jako žalobce újmu tvrdit a osvědčit, tj. vysvětlit, v čem tato újma a její intenzita spočívá (body 26 a 27 usnesení č. j. 10 Ads 99/2014-58).

[8] Na žalovaného musí tedy být z hlediska tvrzené újmy, její intenzity a jejího osvědčení kladeny stejné nároky jako na žalobce. Vylicení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit o tom, že negativní následek, jehož se v souvislosti s napadeným rozsudkem krajského soudu žalovaný obává, by pro něj byl zásadním zásahem, kterým by byl důležitý veřejný zájem skutečně ohrožen (body 30 a 31 usnesení č. j. 10 Ads 99/2014-58).

pokračování

[9] Stěžovatelka v nynější věci uvedla v podstatě dva důvody pro přiznání odkladného účinku. Předně považuje závěr krajského soudu za nezákonný a za nedostatečně odůvodněný pro další postup ve věci. Druhý důvod pro přiznání odkladného účinku spatřuje zjednodušeně řečeno v zátěži pro veřejné rozpočty, kterou by přiznání starobního důchodu žalobci v souladu s právním názorem krajského soudu představovalo.

[10] Tvrzená nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu sama o sobě přiznání odkladného účinku neodůvodňuje, jak plyne i z výše uvedené citace právního názoru rozšířeného senátu (obdobně např. usnesení NSS ze dne 21. 5. 2014, č. j. 6 Afs 73/2014-56, bod 5). Kasační soud ani neshledal, že by právní názor, jímž stěžovatelku krajský soud v dalším řízení zavázal (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), byl nesrozumitelný nebo jinak nebylo možné se jím řídit. Krajský soud stěžovatelce uložil, aby v dalším řízení posoudila žádost žalobce podle právní úpravy účinné do 30. 9. 2023 (bod 21 napadeného rozsudku), tedy aby užila jiné intertemporální pravidlo než to, které se na věc má aplikovat podle jejího právního názoru. V pouhém nesouhlasu s krajským soudem ohledně této otázky však důvod pro přiznání odkladného účinku spatřovat nelze. Jde navíc o závazný právní názor zcela srozumitelný.

[11] Ve vztahu k fiskálním dopadům napadeného rozsudku krajského soudu NSS konstatuje, že stěžovatelka tvrzenou újmu veřejným rozpočtům nijak nespecifikovala, tedy např. neuvedla, v jaké konkrétní výši by musel být žalobci starobní důchod v souladu s právním názorem krajského soudu přiznán. Platí přitom, že pokud stěžovatel svůj návrh na přiznání odkladného účinku opře pouze o obecná tvrzení bez jakékoliv konkretizace újmy, která mu údajně hrozí, není úkolem NSS, aby tyto důvody sám vyhledával za stěžovatele (usnesení NSS ze dne 2. 9. 2013, č. j. 5 As 61/2013-38, bod 8).

[12] Za stěžejní však NSS v tomto směru považuje právní názor rozšířeného senátu, podle něhož újmu žalovaného odůvodňující přiznání odkladného účinku kasační stížnosti není ohrožení jakéhokoli veřejného zájmu, resp. veřejného zájmu v širším slova smyslu, tj. např. zájmu na obecném výběru daní, na jednotném postupu správních orgánů či na procesně hladkém průběhu řízení. Ohrožení veřejného zájmu nemůže zpravidla představovat ani přiznání a vyplacení určité částky důchodu. Náklady důchodového pojištění jsou součástí nákladů státního rozpočtu; s ohledem na jeho rozsah a obsah je i případné vyplacení neprávem přiznané dávky újmu spíše zanedbatelnou (usnesení rozšířeného senátu č. j. 10 Ads 99/2014-58, bod 30). V nynější věci stěžovatelka nepoukázala na žádné mimořádné okolnosti přesahující rámec individuální polemiky o tom, zda má, či nemá být žalobci přiznána jím požadovaná dávka.

[13] Žalobce vedle toho poukázal na skutečnost, že je mu již nyní z veřejných rozpočtů vyplácen výsluhový příspěvek, a tuto skutečnost osvědčil rozhodnutím služebního funkcionáře (navíc správní spis obsahuje i oznámení o valorizaci žalobcova výsluhového příspěvku od 1. 6. 2023). Žalobce zároveň přílehavě upozornil na pravidla pro souběh výsluhového příspěvku s důchody (§ 160 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů), podle nichž se zjednodušeně řečeno po přiznání starobního důchodu, který je nižší než výsluhový příspěvek, vyplácí jako výsluhový příspěvek pouze rozdíl mezi stávajícím výsluhovým příspěvkem a důchodem. Podle kasačního soudu tato skutečnost ještě snižuje případný (stěžovatelkou nekonkretizovaný)

dopad přiznání starobního důchodu žalobci do veřejných financí, neboť jestliže je výsluhový příspěvek žalobce vyšší než starobní důchod, který by mu měl být přiznán (s ohledem na výši výsluhového příspěvku osvědčenou žalobcem se to jeví jako pravděpodobné), bude mu fakticky vyplácena z veřejných rozpočtů stále stejná částka, pouze z odlišných právních důvodů.

[14] Stěžovatelkou zmiňovaným usnesením NSS č. j. 6 Ads 316/2018-28 byl skutečně přiznán odkladný účinek kasační stížnosti téže stěžovatelky ve věci týkající se vdovského důchodu. NSS však v citovaném usnesení přiznání odkladného účinku odůvodnil v první řadě mimořádnou komplikovaností otázky vznesené v kasační stížnosti (bod 6). V nynější věci ale stěžovatelka žádné takové tvrzení nevznesla. V tamější věci bylo také jednoznačné, o jaké přesné částky z veřejných rozpočtů a za jaké časové období se jedná (srov. body 1 a 2 uvedeného usnesení). V nynější věci naopak stěžovatelka tvrzenou újmu veřejným rozpočtům nijak nekonkretizovala. To však není pro věc rozhodující, jelikož, jak výše uvedeno, žalobci náleží výsluhový příspěvek, takže fakticky nemůže dojít k výplatě vyšší částky, než jaká by tak jako tak na důchodu či výsluhovém příspěvku byla žalobci pravděpodobně vyplácena.

[15] NSS s odkazem na bod 33 usnesení rozšířeného senátu č. j. 10 Ads 99/2014-58 připomíná, že nelze v obecnosti definovat přesné metodologické směrnice pro postup soudu při přiznávání odkladného účinku. Normy jako § 73 odst. 2 s. ř. s. jsou zákonodárcem záměrně vytvořeny jako pravidla dávající soudci širokou volnost uvážení. Pokusem o jednoznačné „narýsování“ standardů pro posuzování takto abstraktních norem by byla narušena povinnost soudce posoudit každou jednotlivou kauzu se zřetelem na všechny její zvláštnosti. I v případě rozhodování o odkladném účinku kasační stížnosti je tedy třeba se vyhýbat paušálním řešením znemožňujícím individuální posouzení konkrétních případů (usnesení NSS ze dne 5. 10. 2017, č. j. 2 Azs 273/2017-19, bod 15). Z pouhé skutečnosti, že v jiném případě kasační stížnosti stěžovatelky odkladný účinek přiznán byl, a při vědomí výše uvedených rozdílných okolností obou věcí proto NSS nedovozuje závěr o nutnosti odkladný účinek kasační stížnosti přiznat i nyní.

[16] Z výše uvedených důvodů proto NSS kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznal. Tímto však nepředjímá rozhodnutí o věci samé (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. dubna 2025

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu